TREMTINYS

LIETUVOS POLITINIŲ KALINIŲ IR TREMTINIŲ SĄJUNGOS SAVAITRAŠTIS

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d. **2006 m. birželio 15 d.** **Nr. 24 (709)**

Aplankyti skausmo kalneliai Suvalkijoje

Birželio 9 d. LPKTS Marijampolės apskrities koordinatoriaus Vytauto Raibikio ir skyriaus pastangomis vėl surengtas žygis Tauro apygardos partizanų kovos takais. Kelionė pradėta aplankant netoli Pažėrų pastatytą paminklą žuvusiam legendiniam partizanui, Birutės rinktinės įkūrėjui ir vadui, BDPS prezidiumo įgaliotiniui Vakarams Juozui Lukšai-Daumantui. Prisiminimais dalijosi Juozo Lukšos bendražygis, atkurtos Pietų Lietuvos srities vadas dim. mjr. Povilas Pečiulaitis. Jis pasakojo apie Daumanto žūties aplinkybes ir Kukausko išdavystę. "Rugsėjo 4-ąją minėsime šios taurios asmenybės ir Lietuvai itin nusipelniusio žmogaus 55-ąsias žūties metines",– sakė P. Pečiulaitis. Tylos minute ir Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytenio Marijampolės logistikos bataliono karių salvėmis pagerbtas Juozo Lukšos atminimas.

(*keliama į 4 psl.*)

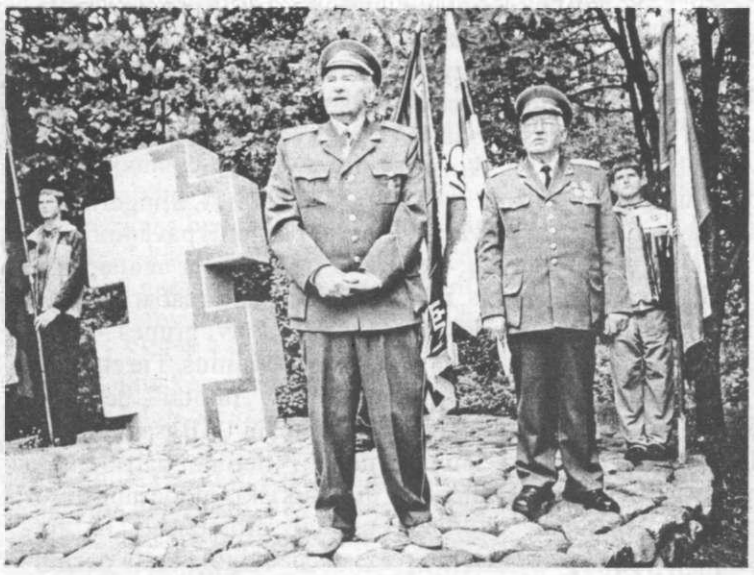

Kauno r. Alšėnų sen., prie paminklo mjr. J. Lukšai -Daumantui buvo pradėtas žygis Tauro apyg. partizanų takais. Kalba P.Pečiulaitis, šalia – kelionės organizatorius V.Raibikis

Šakių r., Agurkiškėse, prie paminklo, apie Tauro apygardos vadą mjr. Z. Drungą– Mykolą Joną ir bendražygius pasakojo istorijos dėstytojas J.Gustaitis

Numeryje skaitykite:

2 20 amžiaus istorijos perrašinėjimu užsiima ne tik kai kurie Rusijos, bet ir Lietuvos istorikai ir politikai

5 Prienų krašte platinamas Lietuvoje sparčiai plintantis politinių susijungimų ir išsiskyrimų "virusas"

6 Kviečiama įamžinti vengrų ir lietuvių tautų solidarumą

Amžiaus katastrofa tautos nesužlugdė

Pasak Nobelio premijos laureato Aleksandro Solženicyno organizuoti nusikaltimai vykdomi vadovaujantis ideologija. Lietuva patyrė komunizmo, dar besivadinusio socializmu, ir nacionalsocializmo baisumus. Tarptautinis Vilniaus Tribunolo (2000 m.) nuosprendis byloja, kad "Komunizmo nusikaltimuose žmoniškumui ypatinga vieta tenka tautiniam genocidui, kuris apibūdinamas kaip ištisų tautų visuotinis ar dalinis naikinimas ir deportavimas, jų kultūros žlugdymas."

Nepakanka vien tik jausmais reaguoti į užgrobtos šalies gyventojų masinių trėmimų ir žudynių siaubą, turto nuostolius, tautos kultūrai bei žmonėms padarytą moralinę žalą. Lygybė Gulage laukiant "šviesaus komunizmo rytojaus" ar internacionalinė brolybė nesuskaičiuotoje daugybėje brolių kapų Euroazijos platybėse turėtų būti įvertinta tarptautine teisės kalba tiek Europos Sąjungoje, tiek ir pasauliniu mastu – Jungtinėse Tautose. Nacionalinė teisė tai jau padarė 2000 metais.

Baudžiamojo kodekso 99 straipsnis. Genocidas byloja: "Tas, kas siekdamas fiziškai sunaikinti visus ar dalį žmonių, priklausančių bet kuriai nacionalinei, etninei, rasinei, religinei, socialinei ar politinei grupei, organizavo, vadovavo ar dalyvavo juos žudant, kankinant, žalojant, trikdant jų protinį vystymąsi, deportuojant ar kitaip sudarant tokias gyvenimo sąlygas, kad jos lėmė jų visų ar dalies žūtį."

Maskvoje suplanuotą masinį trėmimą NKVD pradėjo 1941 m. birželio 14 d. ir tęsė iki pat karo su Vokietija pradžios. Komunistų "humaniškumas" pasireiškė tuo, kad vyrai buvo atskirti nuo šeimų ir išvežti į Sovietijos lagerius ir kalėjimus, o moterys su mažamečiais vaikais į Lenos upės deltos salas, retai apgyvendintas Jakutijos bei kitų sričių vietoves. Nuo atšiauraus klimato, nepakeliamai sunkaus fizinio darbo, neįsivaizduojamai skurdžių gyvenimo sąlygų, badmiriavimo ir ligų kūdikiai, silpnesni vaikai, seneliai, pasiligoję žmonės žuvo jau pirmąją žiemą...

(*keliama į 2 psl.*)

Paminėtos 65-osios trėmimo metinės

Visa Lietuva birželio 14-ąją mini Gedulo ir Vilties dieną. Šiemet sukanka 65-eri nuo tų skaudžių įvykių pradžios

Birželio 12 d. LPKTS Kauno skyrius surengė konferenciją tema: "1941, 1944–1953 metai – masiniai Lietuvos gyventojų trėmimai". Įžanginį žodį tarė LR Seimo narė V.V.Margevičienė. Kauno Eigulių vidurinės mokyklos moksleiviai parodė literatūrinį montažėlį.

Statistika skelbia: 1940–1941 m. ištremta 13 600 Lietuvos gyventojų, 1945 m. – 7 368, 1946 m. – 2 082, 1947 m. – 2 782, 1948 m. – 41 158, 1949 m. – 33 500, 1950m.–1 355, 1951m.–21 177, 1952 m. – 2 934, 1953 m. – 103 Lietuvos žmonės...

Konferencijoje naujai pažvelgta į daugiau kaip pusės šimto metų senumo įvykius. Išsamūs pranešimai jaunimui suteikė itin vertingos informacijos. "Raudonojo teroro kontekstas ir pasekmės",– tai istoriko, humanitarinių mokslų dr. doc. Arvydo Anušausko tema. Apie sovietų genocido pradžią kalbėjo LR Seimo narys prof. Arimantas Dumčius. Teisės instituto direktoriaus pavaduotojas, Liustracijos komisijos narys Petras Ragauskas pateikė įdomių minčių tema :"Krikščioniškas požiūris į trėmėjus ir jų parankinius". LPKTS valdybos pirmininkė Jūratė Marcinkevičienė kalbėjo apie inteligentijos vaidmenį 1941 metais, pagrįsdama faktus savo asmeniniais išgyvenimais tremtyje. LR Seimo narys dr. Povilas Jakučionis perskaitė pranešimą tema: "20 amžiaus Lietuvos istorija ir subjektyvūs jos vertinimai". (Spausdiname atskirai.) Konferencijoje kalbėjo TS Kauno sk. sueigos pirmininkas Andrius Kupčinskas, Kauno m. savivaldybės vicemeras Antanas Balutis.

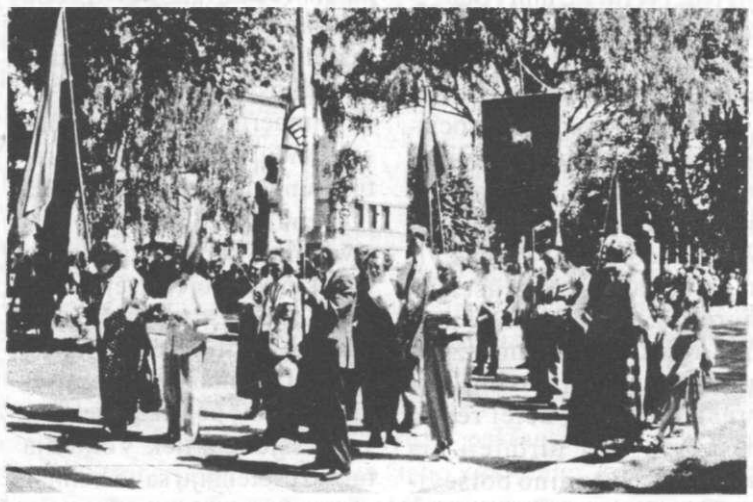

Kaune, Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje, paminėtos 65-osios trėmimų metinės

Birželio 14 d. Kaune, Arkangelo Mykolo (Įgulos) bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios, Vytauto Didžiojo karo muziejaus sodelyje įvyko 65-ųjų trėmimo metinių minėjimas. Buvo aplankyta geležinkelio stoptis, Tautos kančios memorialas Petrašiūnų kapinėse.

"Tremtinio" inf.

Jolitos Navickienės nuotr.

Amžiaus katastrofa tautos nesužlugdė

(*atkelta iš 1 psl.*)

Šiemet minime šios Juodosios tragedijos 65-ąsias metines. Masinių trėmimų priskaičiuojama iki 35, per 150 tūkstančių tremtinių, per 30 tūkstančių žuvusiųjų pasipriešinimo okupantui kovose, bemaž 1800 Lietuvos karininkų... Visos komunizmo aukos vargu ar kada bus suskaičiuotos.

Okupantas pirmiausia stengėsi sunaikinti sąmoningiausią ir aktyviausią tautos dalį – mokytojus, karininkus, valstybininkus, kunigus, ūkininkus, šaulius, apskritai, visus aiškią pilietinę savimonę turinčius okupuotos šalies gyventojus. Du nepriklausomybės dešimtmečiai išugdė kartas su stipria valstybingumo samprata.

Birželio 14 ir 15 dienos liks tautos ir valstybės istorijoje ne tik kaip vienos iš tragiškiausių, bet ir kaip labai reikalingas negęstančios vilties simbolis, įpareigojantis šalies piliečius visada ir visais atvejais rūpintis nesilpstančiu budėjimu Tėvynės sargyboje. Bet ne mažiau reikia domėtis ir tautą ištikusios katastrofos priežastimis.

Buvome, esame ir liksime Europoje ne tik geografijos prasme, bet ir savo tautine kultūra ir valstybine patirtimi. Buvo metas, kai Lietuvą supo nedraugiški, agresyvūs kaimynai. Nesileidžiant į platesnius samprotavimus privalu paaiškinti, kad du totalitariniai Vokietijos nacionalsocialistų ir Sovietų sąjungos socialistų, kiek vėliau pasivadinusių komunistais, režimai dėsningai turėjo bendrų bruožų: viena ideologija; vienas visagalis vadovas (gensekas, fiureris); viena politinė partija; agresija kaimynų atžvilgiu; genocidas (masinis teroras). Teisybės dėlei reikia pasakyti, kad pirmieji šią schemą įgyvendino bolševikai Rusijoje, o Vokietijos nacionalsocialistai ją perėmė nelabai ką pakeisdami.

Komunistai savo ideologiją grindė pseudomokslinėmis "klasių kovos" ir "proletariato diktatūros" teorijomis, faktiškai pripažindami terorą, kaip būtiną naujos komunistinės visuomenės sukūrimo įrankį. Nacionalsocialistai rėmėsi kito plano pseudomoksline rasių teorija, pagal kurią vienos tautos pripažįstamos visavertėmis, o kitos – nepilnavertėmis, tai yra naikintinomis. Paradoksalu, bet su faktais ginčytis neverta. Abu režimai kūrė ...socializmą ir abu taipgi dėsningai bankrutavo.

Du vienvaldžiai diktatoriai – Stalinas ir Hitleris buvo apsivainikavę ar vainikuoti (tai nekeičia esmės) tariamo neklaidingumo aureolėmis. Stalinas ir Hitleris priskirtini tamsiausiems praėjusio amžiaus politikos veikėjams. Abu jie atsirado kaip imperinių ambicijų žaismo pasekmė. Totalitarinis režimas apskritai neįmanomas be diktatoriaus kulto, kuris pavirsta itin žiauria, jokių prieštaravimų ar nuomonių skirtumo nepripažįstančia politine religija. Stalino ir Hitlerio kultų lyginamoji istorija verta atskiros nuodugnios studijos. Ji turėtų atsirasti kaip labai reikalingas jaunesnėms kartoms juodosios istorijos žinynas. Mūsų dienomis nacionalsocialistinio ir socialistinio (komunistinio) režimų lyginamosios charakteristikos geriausiai atskleidžia imperines ambicijas puoselėjančių jėgų kėslus. Sovietų sąjungoje diktatoriaus valią įgyvendindavo keliskart persivadinusi komunistų partija. Atitikmuo kitoje pusėje – Nacionalsocialistų vokiečių darbininkų partija Vokietijoje.

Abu režimai vykdė agresyvią imperinę politiką. Tiek Sovietų sąjunga, tiek Vokietija turėjo pretenzijų savo kaimynams, pavyzdžiui, į lietuvių etnines žemes kėsinosi abu. Rusija, vėliau Sovietų sąjunga, kariavo su visais savo kaimynais, vienus "vadavo" iš ko nors, kiti pagal Kremliaus scenarijų "patys prašėsi" prijungiami. Vokietija taip pat kariavo su visais, tik viena Šveicarija per stebuklą išliko neokupuota, nors ir jai buvo parengtas pavergimo planas.

Stalinas ir Hitleris (bendravęs iš Berlyno ryšio priemonėmis) Kremliuje suplanavo Antrojo pasaulinio karo pradžią. Užsienių reikalų šefai J.Ribentropas ir V.Molotovas 1939 m. rugpjūčio 23 d. pasirašė Rytų Europos nepriklausomų valstybių teritorijų užgrobimo ir pasidalijimo protokolus. Lietuva po derybų atiteko Vokietijai.

Rytų propaganda lieja tauškalus apie "savanorišką prisijungimą" prie Sovietų sąjungos. Tai reliktinis sovietmečio propagandos triukas – neigti okupacijos ir genocido faktus. Kaip žinoma, Maskva paskelbė ultimatumą Lietuvai ir 1940 m. birželio 15 d. raudonarmiečių kolonos įsiveržė į Lietuvą.

1941 m. birželio 15 d., 10 val. Okupacija

Po krašto okupacijos tuojau pat prasidėjo valstybės ir visuomenės veikėjų areštai. O po metų – Kremliuje suplanuotas pirmasis masinis gyventojų trėmimas.

Vokietijos nacionalsocialistai taikė represijas – pagal socialinį (religinių sektų...) ir rasinį požymius, totališkai naikindami žydus, čigonus... Slavų, baltų tautos buvo laikomos nepilnavertėmis. Tačiau naciai vokiečių tautybės gyventojams netaikė masinių represijų, o bolševikai be gailesčio žudė ir trėmė Rusijos ir užgrobtų kraštų gyventojus.

Okupacijos ir Tremties dienų reikšmė nūdien yra ypatinga. Ji liudija, kad grėsmės valstybingumui nėra negrįžtamai pašalintos. Jos išliko. Lietuvos narystė NATO ir Europos Sąjungoje – patikimas saugumo garantas tik išorinių sienų atžvilgiu. Vidaus politikos reikaluose dar esame skaudžiai pažeidžiami. Valstybės vadovas Valdas Adamkus metiniame pranešime įvardijo iššūkį – pilietiškumo stoką. Dvi mūsų istorijos juodosios datos patvirtina visuomenėje vis giliau suvokiamą imperatyvą – demokratija negali stiprėti be europinės ir transatlantinės integracijos.

Edmundas SIMANAITIS

20 amžiaus Lietuvos istorija ir subjektyvūs jos vertinimai

Dr. Povilo JAKUČIONIO pranešimas, skaitytas birželio 12 d. LPKTS surengtoje konferencijoje

Birželio 14 d. minėsime pirmųjų masinių trėmimų 65 metų sukaktį. Tik nedaugelis vyresniosios kartos Lietuvos gyventojų prisimena tas tragiškas lietuvių tautai dienas. To laikotarpio teroro aukos nužudytos arba dėl senatvės išėję Anapilin, komunistų nusikaltimų žmoniškumui liudininkų, tada dar buvusių vaikais, sparčiai mažėja. Dėl to reikia kruopščiai rinkti gyvų liudininkų parodymus, archyvinius dokumentus ne tik iš valstybinių archyvų, kurie, deja, uždaryti tyrėjams ir visuomenei, bet ir iš privačių, bei šeimyninių archyvų, nes jie yra labiau objektyvūs, ir tą medžiagą studijuoti ir dėl jos diskutuoti.

Lietuvą 200 tūkstantinė Raudonoji armija okupavo 1940 m. birželio 15 d. Jau po mėnesio, liepos 10–17 dienomis NKVD suėmė daugiau kaip 500 nepriklausomos Lietuvos valstybės veikėjų. 1941 m. gegužės ir birželio mėnesiais NKVD suėmė apie 300 lietuvių karininkų. Tarp jų ir Lietuvių aktyvistų fronto (LAF) Vilniaus štabo vadovybę. Dauguma jų buvo sušaudyti Červenėje, Gorkio kalėjime Nr. 1 ir kitose SSRS vietose. 1941 m. birželio 14–15 dienomis bolševikai, padedami vietos kolaborantų ištrėmė 14 tūkst., kitais duomenimis – 18 tūkst. nekaltų civilių žmonių, daugiausia moterų, vaikų ir senelių – anksčiau areštuotų asmenų šeimų, inteligentų, mokytojų, ūkininkų. Po savaitės sekė Rainių, Panevėžio, Pravieniškių žudynės.

1941 m. birželio 22 d. Vokietijos kariuomenė pradėjo karą prieš SSRS. Tai atsitiko praėjus pusantrų metų nuo Antrojo pasaulinio karo pradžios, kai Vokietija ir SSRS užpuolė ir pasidalijo Lenkiją. Tą pusantrų metų laikotarpį SSRS rėmė Vokietijos karą prieš Prancūziją ir Angliją strateginiais resursais.

Dabar Rusijos politikai labai pyksta, kai jiems primenamas 1939–1941 m. laikotarpis – Suomijos užpuolimas, Lenkijos pasidalijimas, Besarabija, Baltijos šalių okupacija. Kai reikalaujama okupacijos žalos atlyginimo, jie kaltina kitus istorijos perrašinėjimu. Deja, istorija buvo tokia, kokia buvo. Per mažai praėjo laiko, kad būtų galima bolševikų nusikaltimus ištrinti iš žmonijos atminties.

Tačiau 20 amžiaus istorijos perrašinėjimu užsiima ne vien Rusijos istorikai ir politikai, bet ir kai kurie lietuviai, valgantys duoną iš Lietuvos valstybės biudžeto. Pirmiausia tai "pilietinių patriotų" grupė iš Lietuvos Istorijos instituto vadovybės – instituto direktorius Alvydas Nikžentaitis, Liudas Truska, Česlovas Laurinavičius ir dar vienas kitas. Juos palaiko užsienio reikalų ministras Antanas Valionis. Kaip čia neprisiminsi rezervininkų kvapelio.

Filosofas A. Šliogeris Lietuvos patriotus pavadino idiotais ir iki šiolei neatsiprašė. A.Nikžentaitis dabar patriotus suskirstė į dvi grupes – pilietinius ir etninius. Tie etniniai, anot jo, – "idiotai", besilaiką "pasenusių" J.Basanavičiaus idėjų. Pilietiniai patriotai esą šiuolaikiški, modernūs europiečiai, atmetantys 19 amžiaus pabaigoje tautą pažadinusias ir ją konsolidavusias aušrininkų ir varpininkų idėjas, kaip pažangą trukdančius mitus. Jie esantys Europos piliečiai. Jie gėdijasi A.Šapokos "idealizuotos" savo tautos istorijos ir imasi ją perrašinėti pagal KGB archyvų klastotes, nekritiškai vertina ilgus amžius prieš lietuvius kovojusių rusų, lenkų, kryžiuočių metraštininkų darbus.

Keista, kai, atrodo, protingi žmonės tiesos ieško priešų, kuriuos ne kartą lietuviai yra parklupdę, nuomonėse. O gal ta "tiesa" yra perkama už Rusijos milijonus, skirtus propagandai Baltijos šalyse? Ar galėjo Lietuvos priešai rašyti tiesą apie Lietuvos valdovus ir jos žmones?

Dabar šie "pilietininkai" kartu su Maskvos istorikais parašė knygą apie 20 amžiaus įvykius. Grupė Seimo narių iš Tėvynės sąjungos frakcijos oficialiai paprašė A.Valionį informacijos apie knygos turinį, nes autorių pavardės nekelia pasitikėjimo. A.Valionis, atrodo, įsižeidęs dėl nepasitikėjimo atrėžė, kad knygos turinys – labai objektyvus. Ar tikrai?

Abejoti yra pagrindo, nes tik prieš porą savaičių vienas iš "juodųjų metraštininkų", tas pats A.Nikžentaitis parašė savo nuomonę dėl Klaipėdos sukilimo 1923 m. ir Mažosios Lietuvos gyventojų genocido Antrojo pasaulinio karo metus.

(*keliama į 3 psl.*)

20 amžiaus Lietuvos istorija ir subjektyvūs jos vertinimai

(*atkelta iš 2 psl.*)

Pasirodo, Klaipėdos kraštą 1923 m. Lietuva okupavo, o Raudonoji armija Rytprūsiuose žudė ne mažalietuvius, o Trečiojo reicho piliečius. Dėl to kalbos apie genocidą esą negali būti.

Kitas, Sniečkaus dvasia persisunkęs istorikas, L.Truska 1926 m. perversmą vertina kaip diktatūros pergalę prieš demokratiją. Jis iškreipia 1940 m. sovietų okupacijos aplinkybes, šmeižia Lietuvos aktyvistų fronto organizaciją, 1941 m. birželio 23 d. sukilimo dalyvius ir laikinąją Vyriausybę, primesdamas jiems žydų holokausto Lietuvoje iniciatyvą. Jo nuomone, A.Smetonos režimas buvęs toks "kruvinas" ir "baisus", kad net sovietų okupacija atrodžiusi geresnė. Dėl to netekę kantrybės Lietuvos gyventojai patys pasiprašė į SSRS. Lietuvos partizanų sąjūdį L.Truska apibūdina pasinaudodamas KGB ataskaitų apie "kovą su banditizmu" terminologija ir jų propaganda. Pagal jį, partizanai su okupantais nekovojo, nes jų bijojo. Esą partizanai tik terorizavo ir žudė civilius gyventojus (suprask, partinį ir sovietinį aktyvą, kuris buvo ginkluotas). Visus generolo Vetrovo divizijos smogikų padarytus nusikaltimus L.Truska, kaip ir KGB propagandininkai, primetė partizanams.

Istorikas Česlovas Laurinavičius pirmąją Lietuvos Respubliką vadina nesusipratimu. Ji esą nenuveikė nieko gero, tik be reikalo konfliktavo su Lenkija dėl Vilniaus krašto ir vykdė SSRS užsakymus. Darytina išvada, kad Vilniaus ir jo krašto generolas Želigovskis neužgrobė, klasta sulaužęs Suvalkų sutartį, o sukilę vietos gyventojai išvarė Lietuvos kariuomenę ir patys prisijungė prie Lenkijos. Tai dėl ko konfliktuoti?

Gal ne be URM žinios Česlovas Laurinavičius bandė įtikinti visuomenę, kad nereikėtų iš Rusijos reikalauti okupacijos žalos atlyginimo. Gal tos okupacijos, jo nuomone, ir nebuvo? Nereikia su Rusija pyktis. Lietuva neturi pagrindo moralizuoti Rusiją, nes pati tada (1939–1940) elgėsi ne itin moraliai. Sutiko iš SSRS atsiimti Vilnių? O ir dabar turi "dvejopą buhalteriją" užsienio politikoje...

Įvairiausi įtakos agentai dirba iš peties. Kerta tautos gyvasties medžio šaknis, kėsinasi į pamatines, šimtmečiais puoselėtas tautos vertybes, meilę ir pagarbą savo istorijai, idėjas, dėl kurių žuvo 19 amžiaus sukilėliai, 1920 metų savanoriai, rezistencijos laikotarpio partizanai. Bandoma įrodyti, kad visa tai paseno ir trukdo progresui, geriems santykiams su Rusija, net bendradarbiavimui Europos Sąjungoje ir NATO. Viskas statoma nuo kojų ant galvos ir atitinka Rusijos politikos tikslus. Abejotina, ar visa tai daroma tik dėl modernumo įvaizdžio. Ar nesupranta "piliečiai patriotai", kad jie keičia aukso grynuolius į spalvotus stiklo karolius, kaip kadaise Amerikos indėnai?

Įvykiai, komentarai

Vaivorykštė virš Lietuvos nenušvito

Neokomunistai, pasivadinę socialdemokratais, vaizduodami derybas su Tėvynės sąjunga dėl plačiosios koalicijos, kaip ir buvo tikėtasi, surengė eilinį spektaklį. Ne pirmą ir tikriausiai ne paskutinį kartą. Socdemų ciceronais tapę G. Kirkilas ir J. Olekas iškart pareiškė, kad derybos žlugo dėl konservatorių kaltės. Tačiau nė žodeliu neužsiminė, kad žlugimas buvo suplanuotas iš anksto pateikus ultimatumą, kad konservatoriai paremtų Brazausko–Uspaskicho Vyriausybės programą, kuri nė kiek nesigėdijant vadinama "socialiai orientuota", nors tokią socialinę nelygybę, kokia dabar yra Lietuvoje, sunku surasti, nebent Rusijoje ar kokiose Afrikos valstybėlėse. Prezidento pastangos nuėjo niekais pagaliau žengti moralios ir skaidrios politikos keliu. Nomenklatūra dar kartą įrodė savo visagalybę. O tą galybę gali pralaužti tik iš politinio ir piliečio snaudulio atsibudę rinkėjai.

Duobėje

Jau aiškiai matyti, kad socialdemokratais pasivadinę neokomunistai nė per patrankos šūvį nenori prisileisti nė vieno iš tiesų galinčio, sugebančio aukotis valstybei, tautai ir jos žmonėms. Tokie bemat išvadinami kvailais idealistais, neišmanėliais ar panašiais. Prasidėjus pjautynėms ir skandalams "darbiečių" partijoje, "brazauskininkai" pasijuto tarsi sėdintys ant balto žirgo ir, kaip jau įpratę, ketina vėl tapti vienvalde partija. Nors dar garsiai nekartoja seno SSKP šūkio apie savo "protą, garbę ir sąžinę" (to niekada neturėjo nė kvapo), bet leidžia suprasti, kad tik jie, tai yra partinė nomenklatūra ir jų prielipos, tokios kaip "Šatrijos" grupuotė valstiečiai-liaudininkai, gali ir privalo tvarkytis valstybėje kaip savo kolchoze.

Negalima sakyti, kad dabartinėje neokomunistų partijoje vien tik nomenklatūrininkai panašūs į atsistatydinusį iš premjero posto A. Brazauską. Ateina ir naujų, išaugusių ir išpuoselėtų tų nomenklatūrininkų ir kolaborantų šeimose, besimaitinančių tuo pačiu meilės "motinai Rusijai" pieneliu. Vienas iš jų, vis labiau besireiškiantis garsiosios "Stalino saulės nešėjų" Paleckių dinastijos atstovas, parlamentaras Algirdas Paleckis savo aktyvumu ir uolumu pralekia netgi užkietėjusius raudonuosius dogmatikus, netgi patį A. Brazausko numylėtinį J. Bernatonį. A. Paleckiui nepatinka ne tik aiški derybų dėl galimos plačiosios koalicijos imitacija su Tėvynės sąjunga, bet ir Lietuvos užsienio politika, esą pernelyg orientuota į Vašingtoną, o ne į Maskvą. Jis pareiškė, jog dauguma partijos skyrių nepalaiko tokios koalicijos idėjos. Žinoma, jis visiškai teisus. Juk daugeliui tų skyrių vadovauja senieji SSKP kadrai, buvę kolchozų pirmininkai ir panašus "partinis ūkinis aktyvas". Jie, kaip ir buvęs jų pirmasis sekretorius, visiškai netroško Lietuvos nepriklausomybės ir darė viską, kad taip neatsitiktų.

Savo reikšmingumą demonstruoja ir neva opoziciniai paksininkai, humorą mėgstančių žmonių malonumui pasivadinę "Teisės ir teisingumo" partija. Šie jau sėkmingai renka parlamentarų parašus nuversti ne tik LRT generalinį direktorių K. Petrauskį, bet ir visą LRT tarybą. Esą jie visiškai nutrūko nuo pavadžio ir transliuoja ne tas laidas, kokių reikia, nepakankamai šlovina ir R. Paksą, ir į neregėtas ekonomines aukštumas Lietuvą atvedusius "darbo, doros ir darnos" partiečius. Tokiai idėjai aiškiai pritaria ir visas valdantysis "elitas", nors pernelyg ir nesireklamuoja. Mat įpratę gilią šaknį kasti tylomis. O tai, kad paksininkų, kurie ir buvo suburti kaip neokomunistų prielipa, rankomis nacionalinį transliuotoją bandoma paversti sava tribūna, tokia pat, kokia buvo per visus ilgus okupacijos dešimtmečius, niekam ne paslaptis.

Tam pačiam tikslui pateiktas ir naujo įstatymo, numatančio uždėti apynasrį žiniasklaidai, projektas. Priėmus tokį įstatymą žurnalistai negalėtų net akies krašteliu žvilgterėti į "privatų" valdančiojo "elito" gyvenimą, nedrįstų pasidomėti jų ryšiais su kriminalinio pasaulio atstovais, jų keliamomis feodalinių laikų puotomis, jau nekalbant apie meilužes, patupdytas į ministerijas ir departamentus. Todėl tenka nuvilti optimistus, kurie vylėsi, kad po amžinojo "gelbėtojo Nr. 1" atsistatydinimo iš premjero posto pagaliau išsikapstysime iš tos pokomunistinės duobės. Deja, atrodo, kad rengiamasi tą duobę dar gilinti. Ir ją gilins tol, kol visuomenė pagaliau neatsibus iš letarginiu tapusio snaudulio.

Grįžimas į "šaltąjį karą"

Pastaruoju metu Rusijoje labai sustiprėjo antivakarietiškos tendencijos, ypač – antiamerikietiška propaganda, išpuoliai prieš NATO. Rusijos generalitetas, ypač armijos generalinio štabo generolai, ėmė smarkiai pulti tarybą "Rusija–NATO", kuri esą ir buvo sukurta tiktai tam, kad neleistų Rusijai vėl tapti galingiausia pasaulio valstybe, sužinotų "geriausių pasaulyje" rusiškų ginklų paslaptis, pagaliau priverstų Rusiją žaisti NATO sugalvotus žaidimus. Aiškinama, kad NATO emisarai demoralizuoja Rusijos armiją, dalija pinigus benamiams ar palėpėse besiglaudžiantiems Rusijos karininkams bei jų šeimoms padoresniems būstams įsigyti. Dienraščio "Komsomolskaja pravda" karinis apžvalgininkas Viktoras Baranecas teigia, jog kai kurie Rusijos armijos karininkai, atsidėkodami už tokią paramą perduoda slaptą informaciją NATO struktūroms.

Sprendžiant iš viešų Rusijos politikų, generolų pasisakymų, Maskvoje svarstoma, kaip toliau elgtis su NATO. Vieni siūlo vaizduoti, kad taryba "Rusija–NATO" tebedirba ir bendradarbiauja, bet neatskleisti bloko atstovams jokių duomenų apie Rusijos karinius pajėgumus ir politikos planus. Kiti siūlo laukti, kol NATO, spaudžiamas senosios Europos, pats subyrės. O gana aukšti Kremliaus pareigūnai siūlo išties originalią idėją: pačiai Rusijai tapti NATO nare, o jei taip atsitiktų, griauti Šiaurės Aljansą iš vidaus. Atrodo, kad viršų ima nuomonė, kuriai aiškiai pritaria ir prezidentas V. Putinas, jog NATO pavojingai priartėjus prie Rusijos sienų, ypač tuo atveju, jeigu Aljanso narėmis taptų Ukraina ir Gruzija, spjauti į viską ir vėl vykdyti griežtą Sovietų sąjungos politiką. Tai yra vėl pradėti šantažuoti pasaulį Rusijos branduolinėmis raketomis ir sugrįžti prie "šaltojo karo" laikų. Greičiausiai bus pradėtas vykdyti kitas variantas – sukurti karinį bloką su komunistine Kinija ir įtraukti į jį valstybę, kuriančią savo branduolinį ginklą – Iraną. Tai visai reali galimybė, nes Rusijos gynybos ministras ir vicepremjeras Sergejus Ivanovas jau patvirtino pranešimus, kad Maskva karingiesiems Irano muloms parduos naujausios konstrukcijos priešlėktuvinius ir priešraketinius komplektus "Top M-1", modernius karo lėktuvus bei kitą karinę techniką.

Rusijos armijos generalinio štabo generolai nepaliauja grūmoti Lenkijai, Čekijai, Rumunijai, jeigu jos sutiktų su Vašingtono pasiūlymu įrengti šiose šalyse šiuolaikines priešraketines gynybos sistemas, kurios galėtų sumušti priešo raketas vos tik joms pakilus į orą. Rusijos armijos generalinio štabo viršininkas generolas Jurijus Balujevskis baiminasi, kad Lenkijoje ir Čekijoje įsteigus priešraketinės gynybos sistemas, amerikiečiai ims numušinėti "taikias" Rusijos raketas, paleidžiamas iš Plisecko kosmodromo. Keikdamas Varšuvą ir Prahą, neva tapusias Vašingtono satelitėmis, ir klusniai vykdančias amerikiečių nurodymus, generolas J. Balujevskis išsijuosęs giria Vokietiją ir Prancūziją, kurios nesutiko kurti tokias priešraketines sistemas savo šalyse.

Lenkijos laikraštis "Gazeta Wyborcza" paklausė Rusijos generalinio štabo viršininko, kokia gi iš tiesų būtų Maskvos pozicija, jeigu priešraketinis NATO skydas atsirastų Lenkijoje. Generolas atsakė paprastai ir ciniškai: "O ką gi Rusija galėtų padaryti? Priimkite sprendimą, statykite savo skydą kiek tinkami. Bet gerai pagalvokite, kad tas skydas pirmiausia nukris ant jūsų galvų, nes Rusijos armija nesėdės sudėjusi rankų."

Taigi Kremliaus politika pastebimai agresyvėja. Prasidėjo ne tik energetinis, bet ir karinis šantažas. Belieka tiktai stebėtis, jog kai kurios NATO šalys, matydamos Maskvos grįžimą prie "šaltojo karo" ir grūmojimą "karštuoju", užsikemša ausis ir užsiriša akis.

Jonas BALNIKAS

Aplankyti skausmo kalneliai Suvalkijoje

(*atkelta iš 1 psl.*)

Į žygį pakviestas atkurtos Lietuvos kariuomenės kapelionas, atsargos mjr. kunigas Alfonsas Bulota kalbėjo apie skaudžią praeities realybę: "Partizanai, priimdami priesaiką ir palaiminimą, tautą kvietė į žygį už laisvą Lietuvą. Toks kvietimas – už moralią Lietuvą – ne mažiau reikalingas ir šiandien. Mūsų partizanų anuomet priimta priesaika tegu mus lydi šioje kelionėje. Tegu antrasis žygis Tauro apygardos partizanų takais bus Angelo skrydis per Lietuvą". Susirinkusiuosius prie Juozo Lukšos žūties vietos pasveikino Kauno r. Alšėnų seniūnas, ats. mjr. Arūnas Stašaitis, žygio dalyviams laimingo kelio palinkėjo LPKTS pirmininkas, buvęs Tauro apyg. partizanas, dim. kpt. Antanas Lukša.

Marijampolės savivaldybės Sasnavos seniūnijoje pastatytas paminklas Raišupyje žuvusiems Geležinio Vilko rinktinės partizanams. Vadovaujami būrio vado J.Stanaičio-Liūto jie žuvo 1947 m. liepos 30 d., su savimi "pasiėmę" ir 68 enkavėdistus. LPKTS Marijampolės sk. pirmininkas kelionės organizatorius V.Raibikis papasakojo, jog apie okupantų rengiamas operacijas, areštus, kurie baigdavosi tremtimi, partizanai informuodavo vietinius gyventojus. Mūšio dieną partizanai buvo apsistoję Karčiauskų sodyboje. Pamatę prie sodybos sėlinančius grandine išsidėsčiusius enkavėdistus, partizanai suėjo į mūrinį tvartą. Kažkuris iš jų pasakė: "Čia bus mūsų tvirtovė..." Šturmą pradėję priešai nesitikėjo didelio pasipriešinimo. Jiems teko kviesti pastiprinimą. Žuvusių enkavėdistų buvo daug. Partizanai jiems įvarė ne tik baimės, bet ir pakreipė kai kurių įvykių tėkmę. Toje vietoje, kur stovėjo Karčiauskų sodyba, dabar iškilęs gražus paminklas mūšio metu žuvusiems šešiems partizanams. Į susitikimą atėjo įvykių liudininkė Joana Karčiauskaitė-Montvilienė ir partizano J.Popieros-Šalmo sesuo Julija Savičienė. Jos padėkojo renginio organizatoriams už žuvusiųjų pagerbimą, už prikeltą atmintį.

Vilkaviškio r. Gulbiniškių kaime aplankytas Tauro apyg. partizanų vadui plk. Antanui Baltūsiui-Žvejui skirtas paminklas. Plk. A.Baltūsis ėmėsi partizanų apygardas jungti į vieną kovinę struktūrą, vadovaujamą centralizuotos vadovybės. Jo bendražygiai – Juozas Balsys-Dobilas ir Pranas Žaldaris-Šapalas daug nuveikė artinant Lietuvos laisvės rytą. V.Raibikis papasakojo apie kagiebistės Česės Makšriūnaitės-"Tiesos" išdavystę. Apsigyvenusi pas Baltūsius kaip našlaitė ji metus laiko sekė ateinančius į sodybą partizanus, klausėsi jų kalbų. Progai pasitaikius, pranešdavo "kur reikia". 1948 m. mūšio metu žuvo A.Baltūsis-Žvejas ir jo bendražygiai. Partizanų vado misija – sujungti visas Lietuvos partizanų apygardas į vieningą kovos vienetą – įvykdyta tik 1949 metų vasario 20 d. Radviliškio rajone, kai buvo įkurtas Lietuvos Laisvės kovos sąjūdis, kuriam vadovavo generolas Jonas Žemaitis-Vytautas.

Opšrūtų kaime partizanų kova turėjo kitokį atspalvį. Ištremtų ūkininkų sodybose buvo apgyvendintos kolonizatorių rusų šeimos. Partizanai juos įspėdavo, bet šie įspėjimų nepaisė. Neliko nieko kito, kaip paskelbti jiems karą. Partizanai įrodė, kad Lietuvos kaime yra ir kita jėga. 1947 m. lapkričio 12 d. 70 Žalgirio rinktinės kovotojų įvykdė karinę akciją prieš ginkluotus kolonistus. Visi ūkiai, kuriuose buvo ginkluotų kolonistų, buvo apsupti, o besipriešinantys ginklu mūšio metu nukauti. Taip buvo sustabdyta Lietuvos kaimo rusiškoji kolonizacija. Kelionės metu paminėtas ir Šunskų kaimo mūšis, kuriam vadovavo partizanų būrio vadas Skarijotas.

Išvykos dalyvis dim. mjr. Vytautas Balsys prisiminė pirmuosius savo partizanavimo mėnesius, kai po kelis šimtus vyrų rinkdavosi į stovyklas, kasė apkasus, rengėsi susitikimams su klastingu priešu. "Kai pamatėme, kad kovoti su keliais šimtais gerai ginkluotų vyrų beveik neįmanoma, pradėjo steigtis apygardos, atsirado vadai, – pasakojo V.Balsys. – Kagiebistai bandė organizuoti visos Lietuvos partizanų vadų sunaikinimą. Tam reikalui į partizanų gretas buvo infiltruotas išdavikas Markulis. Tačiau tik dėl vadų Antano Baltūsio-Žvejo ir Juozo Lukšos įžvalgumo buvo išvengta didelės tragedijos ir partizanų kova tęsėsi. Tik rezistentų dėka Lietuvoje gyveno ir tebegyvena tik keli procentai rusakalbių".

Lietuvos šaulių sąjungos vadas plk. Juozas Širvinskas pasidžiaugė, kad dalyvauja "gyvoje" istorijos pamokoje, kurioje gausu jaunimo. Šis pavyzdys rodo, jog Tėvynę reikia mylėti ne žodžiais, o darbais. Jis renginio organizatoriams įteikė knygą "Lietuvos šaulių sąjunga valstybės ir visuomenės tarnyboje. 1919–2004 metai".

Prisimintas ir Tauro apyg. vadas, partizanas, aviacijos mjr. Zigmas Drunga-Mykolas Jonas. Tai viena iš ryškiausių asmenybių rezistencijos istorijoje. Jo iniciatyva buvo priimta nemažai partizanų nutarimų, ypač dėl išdavysčių, bandyta įkurti centralizuotą partizanų vadovybę. 1946 m. nuvykęs į Lazdijų r. Savūniškių mišką, kur susitiko su J.Vitkumi-Kazimieraičiu, įsteigė naują organizacinį padalinį: sujungė Pietų Lietuvos – Dzūkijos ir Suvalkijos partizanų dalinius. Jiems vadovavo Juozas Vitkus-Kazimieraitis, vado pavaduotoju buvo Zigmas Drunga. Jis ieškojo ryšių ir su Aukštaitijos bei Žemaitijos partizanais. 1946 m. birželio 12 d. Tauro apyg. vadas mjr. Zigmas Drunga-Mykolas Jonas, išsirengęs žygiui į Žemaitiją užmegzti ryšių su Vakarų Lietuvos partizanais, žuvo. Kartu žuvo ir penki vadą lydėję Laisvės kovotojai. 1946 m. Skaisčiūnų kaime buvo sukviestas partizanų vadų suvažiavimas. Rinktinės vadai ir atsakingas pareigas ėję partizanai privalėjo atsiskaityti už atliktus darbus. Z.Drunga buvo vienas iš tų, kuriems rūpėjo ne tik Suvalkijos, bet ir visos Lietuvos reikalai. Atvykęs į Žemaitiją jis derino tolimesnės kovos ir pasipriešinimo okupantui žingsnius.

Išskirtinio dėmesio verta mūšio vieta Valkų miške. 1944 metų rudenį Šakių aps. Lekėčių apylinkių vyrai nutarė netarnauti sovietų kariuomenėje ir Valkų miške išsikasė gilius apkasus.

(*keliama į 5 psl.*)

Atsargos mjr. kunigas A.Bulota su Kybartų pagr. mokyklos jaunaisiais šauliais prie paminklo Raišupio didvyriams

Vadovaujami Lekėčių šaulių rinktinės vado V.Mašanausko Valkų mūšio inscenizaciją parengė jaunieji šauliai

Vilkaviškio r., Gulbiniškiuose, prie Tauro apyg. vadui plk. A.Baltūsiui-Zvejui ir jo bendražygiams skirto paminklo žygeivius pasitiko Pilviškių seniūnas V.Judickas ir vid. mokyklos mokytojai ir moksleiviai

Aplankyti skausmo kalneliai Suvalkijoje

(*atkelta iš 4 psl.*)

Į pasipriešinimo būrius šiame krašte vyrus būrė kpt. Jurgis Valtys-Lokys. Į įrengtą stovyklą susirinkdavo per 200 vyrų. Partizanų būrio vadas gerai žinojo, kaip turi atrodyti Lietuvos Laisvės armijos organizacinė struktūra. Šioje struktūroje buvo du sektoriai – organizacinis ir veikiantysis. Veikiantysis buvo pasivadinęs "Vanagais". Šios armijos vaidmuo buvo gerai žinomas Aukštaitijoje, Žemaitijoje. Suvalkijoje tokia pasipriešinimo struktūra beveik neprigijo, todėl pasipriešinimą organizavo vietiniai gyventojai, gerai žinantys vietoves. 1945 m. gegužės 12 d. Jurgio Valčio-L,okio vadovaujami partizanai Valkų miške susidūrė su sovietų pasienio kariuomenės būriais. Du puolimus partizanai atmušinėjo granatomis, prieš naktį jiems pavyko pasitraukti. Valkų mūšyje pasieniečių žuvo tris kartus daugiau nei partizanų. Nuostolių patyrė ir sovietų snaiperiai.

Partizanų vadų žūties vietose aidėjo Didžiojo Lietuvos kunigaikščio Vytenio Marijampolės logistikos bataliono karių atliekamos garbės salvės. Žygyje dalyvavo gausus būrys jaunimo: jaunieji šauliai, skautai ir moksleivija iš Kauno, Marijampolės, Šakių, Kalvarijos, Lekėčių, Vilkaviškio ir kitų Lietuvos vietų. Jie deklamavo eiles, dainavo partizaniškas dainas. Apie rezistencijos laikotarpio įvykius kalbėjo mokytojai, vietos gyventojai. Vakarop buvusiame Zyplių dvare žygio dalyviai stabtelėjo trumpo poilsio. TS PKTF pirmininkas, Seimo narys dr. Povilas Jakučionis padėkojo organizatoriams, pirmiausia LPKTS Marijampolės apskrities koordinatoriui ir skyriaus pirmininkui Vytautui Raibikiui ir jo pagalbininkams: istorijos dėstytojui Jonui Gustaičiui, ir LPKTS Marijampolės sk. pirm. pav. Vitui Buškevičiui, Lukšių seniūnui V.Cikanai Zyplių dainininkams, muzikantams, ir pakvietė į kitą žygį, kuris rudeniop įvyks Aukštaitijoje – Algimanto apygardos partizanų takais.

Aušra ŠUOPYTĖ

Tauro apyg. partizanų takais žygio aptarimui susirinkta Lukšių sen. Zyplių dvare

Dalios Maciukevičienės nuotraukos

Skelbimai

Birželio 23 d. 11 val. Antano Vienuolio gimnazijos salėje (J. Biliūno g. 31) įvyks **LPKTS Anykščių filialo ataskaitinis susirinkimas**. Prašome aktyviai dalyvauti. Su savimi turėti nario pažymėjimą.

Užsiprenumeruokite "Tremtinį"

Prenumerata mėnesiui kainuoja 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt, metams - 57,60 Lt. Vienas "Tremtinio" egzempliorius kainuoja 1,20 Lt. Indeksas – 0117.

"Tremtinį" siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams – 80 JAV dolerių.

Mūsų adresas: **"Tremtinys", Laisvės al. 39, LT 44309 Kaunas, Lietuva (Lithuania).**

Nepamirškite užsiprenumeruoti savo laikraščio!

Ar susijungėme?

Birželio 6 d. laikraštyje "Krašto vitrina", platinamame Prienų rajono ir Birštono savivaldybėse, išspausdinta K. Palionio informacija "Susijungimas įvyko" paskatino mane kreiptis į Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos narius bei į Prienų krašto žmones ir pakomentuoti leidinio pirmame puslapyje paskelbtą žinią, kad įvyko Tėvynės sąjungos Prienų rajono skyriaus ir LPKTS Prienų rajono skyriaus jungtinis rinkiminis susirinkimas. Žinia apie tokį susirinkimą, kuriame dalyvavo TS PKTF narė V. V. Margevičienė, man buvo netikėta. Jau 18 metų vadovauju LPKTS Prienų rajono skyriui, tačiau apie planuojamą renginį nieko nežinojau. Reikėtų pridurti, kad "susijungimas" įvyko nieko apie tai nežinant ne tik LPKTS Prienų r. skyriaus pirmininkei, bet ir pavaduotojams Juozui Išganaičiui ir Danutei Buzūnienei bei skyriaus tarybos nariams.

Be to, K. Palionis minėtame laikraštyje paskelbė, kad esu "buvusi" LPKTS Prienų rajono skyriaus pirmininkė, nors balandžio 30 d. įvykusiame LPKTS Prienų rajono skyriaus susirinkime buvau vėl ja išrinkta. Naujiena buvo ir tai, kad J. Sabaliauskas pavadintas mano pavaduotoju, nors man pirmininkaujant LPKTS Prienų rajono skyriui, niekada nebuvo juo išrinktas.

Drįstu teigti, kad toks pogrindinis "susijungimas" negali būti teisėtas, nes pagal 2004 m. vasario 7 d. LPKTS suvažiavime priimtą susitarimą bendras dviejų politinių jėgų – Tėvynės sąjungos ir LPKTS susijungimas regionuose turi įvykti visuotiniame abiejų partijų skyrių narių susirinkime, kurį sukviečia abiejų skyrių pirmininkai. Be to, nei J. Sabaliauskas, nei kiti "susirinkime" dalyvavę LPKTS Prienų rajono skyriaus nariai neturėjo jokių įgaliojimų priimti kokius nors sprendimus LPKTS Prienų rajono skyriaus vardu.

LPKTS Prienų rajono skyriuje – apie 700 narių. Vadinamajame "jungtiniame rinkiminiame" susirinkime dalyvavo apie dešimt LPKTS Prienų rajono skyriaus narių. Ar šie dešimt turėjo teisę nuspręsti už visą skyrių? Ar šie dešimt nusprendė, kad esu "buvusi" pirmininkė? O gal K. Palionis, "tapęs" Tėvynės sąjungos Prienų rajono skyriaus pirmininku, paskyrė save ir vienvaldžiu LPKTS Prienų rajono skyriaus vadu ir nuo šiol vienas priiminės sprendimus, Prienų krašte platindamas Lietuvoje sparčiai plintantį politinių susijungimų ir išsiskyrimų virusą?

Dalytė RASLAVIČIENĖ,
LPKTS Prienų rajono skyriaus pirmininkė

Nostalgija žiauriai praeičiai nepraeina

Tūkstančiai mūsų tautiečių Krasnojarsko kraštą Rusijoje pažino ne kaip turistai. Ten sovietmečiu jie buvo kalinti, ištremti su šeimomis. Nemažai jų pasiliko Amžinojo poilsio, o jų kapavietės pasmerktos išnykti. Deja, neužmirštama pagrindinio šių nelaimių organizatoriaus Josifo Stalino tremties vieta Krasnojarsko kr. Kureikos gyvenvietėje. Ten jis 1913–1916 metais buvo ištremtas pagal tuometinės Rusijos valdžios sprendimą už dalyvavimą revoliucinėje veikloje. Siekiant įamžinti "tautų vado" tremties vietą, 1948 metais į gyvenvietę buvo atkelta 200 kalinių. Per trumpą laiką jie ten pastatė grandiozinį muziejaus pastatą – panteoną. Į vidų atkeltas namelis, kuriame kadaise gyveno Stalinas. Pradėjus veikti šiam muziejui, keleiviai, keliaujantys garlaiviu "Anton Čechov" Jenisiejumi iš Krasnojarsko į Igarką ar Norilską, dviem valandoms būdavo išlaipinami aplankyti šį panteoną. Tačiau toks dėmesys truko neilgai. Eiliniame partijos suvažiavime N. Chruščiovui paviešinus J. Stalino veiklos tamsiąją pusę, 1961 m. muziejus buvo uždarytas. 1965 metais vietiniai gyventojai nugriovė "didžio vado" statulą ir paskandino Jenisiejuje. Atrodytų, paskutinį tašką šio memorialo istorijoje turėjo padėti 1995 metais tame rajone kilęs miško gaisras, kurio metu iki pamatų buvo sunaikintas ir namelis, kuriame gyveno ištremtas Stalinas.

V. Putinui tapus Rusijos prezidentu, ėmė rodytis požymių, kad Stalino atminimą norima grąžinti į žmonių sąmonę, ypač pabrėžiant jo veiklą Antrojo pasaulinio karo metu. Rusijos valdančiosios partijos pirmininkas B. Gryzlovas yra viešai pareiškęs: "Stalinas nors ir su perlenkimais, buvo neeilinis žmogus ir tarptautinis lyderis kovojant su fašizmu."

Pernai minint 60-ąsias karo pabaigos metines, buvo užsimota Maskvoje pastatyti paminklą J. Stalinui, tačiau dėl kilusio visuomenės pasipiktinimo sumanymas nebuvo įgyvendintas. Krasnojarsko krašto gubernatorius A. Chloponinas, nujausdamas visuomenės nuomonę, priėmė "saliamonišką" sprendimą, kurį išsakė dienraščiui "Izvestija": "Senų paminklų negriausime, naujų nestatysime". Gubernatorius kalbėjo apie paminklus Leninui ir Dzeržinskiui, iki šiol stovinčius miesto centrinėje aikštėje.

Neįvardijami paminklo "tautų vadui" statytojai, apsimetę turistinių kelionių organizatoriais, prisiminė sunaikintą panteoną Kureikoje ir jau gavo Turuchansko rajono tarybos pritarimą jį restauruoti. Iki rudens ketinama pastatyti ir naują paminklą J. Stalinui. Tačiau Panteono atkūrimas atidėtas tolimai ateičiai.

Krasnojarsko krašto žiniasklaida plačiai aptarinėja šį sumanymą ir vienbalsiai jam nepritaria. Visuomeninės organizacijos "Memorialas" Krasnojarsko skyriaus pirmininkas Aleksiejus Babijus šiuo klausimu išplatino visą šūsnį pareiškimų, kuriuose piktinamasi, kad Turuchansko rajono taryba, leidusi statyti paminklą Stalinui, nieko nedaro, kad būtų įamžintas tūkstančių kalinių, tame rajone stačiusių geležinkelį į niekur – Igarka–Selichardas (apie 150 km į šiaurę nuo Kureikos), sutikusių savo priverstinę mirtį, atminimą. Geležinkelio statyba buvo pradėta 1949 metais; įkurtos dvi statybos valdybos: iš rytų (nuo Igarkos) – 503, iš vakarų (nuo Selichardo) – 501. Atšiauraus klimato sąlygomis dirbo tik kaliniai. Buvo nutiesta 900 km geležinkelio. Mirus Stalinui statyba skubiai nutraukta. Šiuo metu bėgiai demontuoti, tiltai išardyti, garvežiai pavirtę metalo laužu. O kaip su tūkstančių sulaužytų likimų atminimu?

Maskvos žurnalistė Natalija Konradova, straipsnyje "Josifas Stalinas. Perkrova" aptarianti paminklų "tautų vadui" atkūrimo vajų ir nepraeinančią nostalgiją žiauriai praeičiai, rašo: "Laikas keturiasdešimčiai metų keliauti į dykumą, pasigydyti amneziją. Bet neturime nei keturiasdešimties metų, nei dykumos, tad teks atminimą įamžinti vietoje."

Vytautas GULIOKAS

Vilkaviškyje susitiko buvę Mažojo Unguto gyventojai

Vilkaviškiečių buvusių tremtinių seserų Reginos Neiberkienės ir Zitos Vaškevičienės (buvusių Kulbokaičių iš Būdviečių kaimo) ir jų svainio Juozo Olekos iniciatyva Vilkaviškyje susitiko buvę tremtiniai, apie dešimtį savo gyvenimo metų praleidę Krasnojarsko sr. Mansko r. Mažojo Unguto gyvenvietėje. Iš Lietuvos – Šakių, Varėnos, Anykščių bei Vilkaviškio rajonų – jie buvo ištremti tą pačią, 1948 m. gegužės 22 dieną.

Buvę tremtiniai susitikimą ir negrįžusiųjų bei mirusiųjų atminimą pirmiausia palaimino dalyvaudami šv. Mišiose Katedroje, paskui ilgai bendravo parapijos salėje. Organizatoriai apgalvojo ir smulkiausias renginio detales. Ant didžiulio torto pavaizdavo Sibiro upę Maną, prie kurios glaudėsi Mažasis Ungutas. Salę papuošė Sibiro simboliu berželiu, prie jo pastatė nedidelę Trispalvę, kurią išsaugojo nuo pirmojo buvusių Mažojo Unguto gyventojų susitikimo. Reginos Neiberkienės rūpesčiu jis buvo surengtas 1988 m. Ožkabaliuose.

Į šiemetinį susitikimą, apie kurį organizatoriai pradėjo galvoti prieš porą mėnesių, atvyko beveik šimtas žmonių. Vaikai, vaikaičiai, net tie, kurie apie Sibirą žino tik iš pasakojimų, savo tėvus, senelius atvežė iš Klaipėdos, Kauno, Anykščių, Elektrėnų, kitų vietovių. Iš tremties grįžusieji ne visi turėjo teisę apsigyventi savame krašte, todėl gyvena išsisklaidę po Lietuvą.

Vilkaviškyje susirinkusiems buvusiems tremtiniams nerūpėjo politikuoti ar aptarinėti šiandienos gyvenimo trūkumų. Kelias valandas juos vienijo bendri išgyvenimai, vaikystės ir jaunystės prisiminimai.

Atvyko nemažai žmonių, kurie nuo 1958–1959 metų nebuvo matęsi. Vilkaviškyje, vieni kitus iškart stebėję iš tolo, netruko atpažinti iš žiburiuojančių akių arba išsiaiškinę, kuriuose barakuose, su kuo gyveno. Dauguma lietuvių Mažajame Ungute kartu baigė keturias klases, vėliau lankė mokyklą Didžiajame Ungute, kartu pjovė mišką, plukdė sielius... Vieni atsivežė padidintų Sibiro laikų nuotraukų, kiti – filmuotos medžiagos iš jau Atgimimo metų ekspedicijos tremties vietomis. Tačiau visa, kas brangiausia, saugoma kiekvieno širdies kertelėje. "Laiko pakeisti negalėjome, nugyvenome tą tarpsnį, kurį lėmė likimas. Prisiminimuose iškyla tai, kas mieliausia, gražiausia. Nelabai svarbu dabartinės pavardės, užimami postai. Tik kalbėjomės ir verkėme, žiūrinėjome nuotraukas, kurios mums yra kaip draugiško sugyvenimo relikvija," – nesuvaldydama susitikimo džiaugsmo ašarų pasakojo Regina Neiberkienė.

Tomis 1948-ųjų gegužės dienomis ore kaip dabar tvyrojo žydinčių alyvų kvapas. Didelė dalis ūkininkų, kurie prievarta paliko pradedančius plaukėti javų laukus bei visą turtą, į nežinią išvyko su keliais ryšulėliais ir mažais vaikais, nesulaukė šių susitikimų. Kiti – garbaus amžiaus, negalių spaudžiami jau negali atvykti. "Bet kol mūsų karta gyva, kol esame, kol pajėgiame, norime susitikti," – sakė Regina Neiberkienė. Dalis buvusių Mažojo Unguto tremtinių atvyksta į kasmetinius susitikimus Ariogaloje, tačiau ten "prapuola" tarp daugumos ir pritrūksta laiko išsikalbėti arba patylėti, prigludus prie jaunystės draugo peties. Šio susitikimo įspūdžių įkvėpti besiskirstydami žmonės sakė norintys bendrauti dažniau. Kitą panašų susibūrimą galvojama sukviesti po dvejų metų.

Dauguma jų augo ir brendo Mažajame Ungute. Kai kurie po daugelio metų pirmąkart susitiko Vilkaviškyje

Romo Čėplos nuotr.

Birutė NENĖNIENĖ

Startuoja jaunimo pilietiškumo projektas

Praėjus 65 metams nuo pirmojo Lietuvos gyventojų masinio trėmimo pradžios – 1941 m. birželio 14-osios, išaugo ne viena karta ir skaudžios tautos praeities atgarsiai vis silpniau pasiekia naujai atėjusiuosius į gyvenimą, kupiną permainų ir pakitimų. Tuo tarpu patriotinis ir pilietinis ugdymas nėra atsiejami nuo tautos istorinių lūžių pažinimo.

Lietuvos jaunimo organizacijų taryba (LiOT) šią vasarą organizuoja įspūdingas istorines ekspedicijas į lietuvių trėmimų, masinių žudynių ir įkalinimo vietoves Sibire ir Komijoje. Numatomos keturios ekspedicijos, kurios aplankys Irkutsko ir Tomsko sritis, Krasnojarsko kraštą ir Komiją. Kiekviename maršrute numatyta aplankyti atokiausias gyvenvietes, lietuvių laidojimo vietas, susipažinti su buvusiomis tremtinių gyvenimo sąlygomis. Krasnojarsko krašte jaunimas pabuvos Rešotuose, Revučyje, Taloje, Kobrike ir kitose gyvenvietėse. "Prisiliesk pats" – tokia šio projekto idėja.

Ekspedicijų dalyviai siekia pagerbti Lietuvos gyventojus, žuvusius bei nukentėjusius nuo genocido, priminti laisvės kainą, padėti tarptautinei visuomenei suvokti sovietinio režimo bei jo vykdytojų ir kolaborantų žiaurius nusikaltimus prieš lietuvių tautą, perteikti jaunajai kartai žinias ir suvokimą apie tuos žiaurumus, kuriuos patyrė mūsų seneliai ir tėvai, puoselėti istorinę atmintį ir jaunimo patriotiškumą.

Informacija apie ekspedicijas "Misija Sibiras" platinama interneto svetainėje www.misijasibiras.lt. Čia numatoma skelbti išvykose sukauptą medžiagą: dienoraščius, nuotraukas.

Pirma ekspedicija startuoja birželio 14 dieną, praeityje tapusia lemtinga daugeliui mūsų tautiečių, su šeimomis ištremtų į Sibiro platybes.

Vytautas GULIOKAS

LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia sąrašą asmenų, pretenduojančių į kario savanorio ir laisvės kovų dalyvio teisinį statusą

(Tęsinys)

Kęstutis Subačius, pogr. org. narys, Vilnius 1979–1991 m.

Bronius Šileikis (po mirties), karys, Mažeikių aps. Sedos valsč. Tėvynės apsaugos rinkt. 1944 07–1944 10.

Adolfas (Jonas) Šlegeris (Šležas) (po mirties), partizanas, Biržų aps. Papilio valsč. 1944–1948 m.

Algirdas Trinka (po mirties), partizanas, Joniškio aps. Žagarės valsč. Prisikėlimo apyg. Kun. Žvelgaičio rinkt. Juozapavičiaus tėvūnija 1946–1953 m.

Kazys Vaišnoras (po mirties), partizanas, Joniškio aps. Žagarės valsč. Prisikėlimo apyg. Kun. Žvelgaičio rinkt. Juozapavičiaus tėvūnija 1945–1953 m.

Jurgis Valtys (po mirties), partizanas, Šakių aps. Lukšių valsč. Tauro apyg. Žalgirio rinkt. Sakalo būrys 1944–1945 m.

Pranas Valtys (po mirties), partizanas, Šakių aps. Lukšių valsč. Tauro apyg. Žalgirio rinkt. 1945–1949 m.

Bronė Valtytė (po mirties), partizanė, Šakių aps. Lukšių valsč. Tauro apyg. Žalgirio rinkt. 1946–1949 m.

Bronislava Vazgelevičiūtė, pogr. spaudos platintoja, Vilnius 1973–1989 m.

Aldona Zalieckienė-Verseckaitė, ryšininkė, Varėnos aps. ir valsč. Dainavos apyg. Rugio, Žaibo būriai 1945–1952 m.

Vytautas Juozas Žukauskas, pogr. org. "Lietuvos jaunieji partizanai" narys, Jieznas 1952–1954 m.

(Bus daugiau)

Atsiliepimus apie šiuos pretendentus galite siųsti adresu: Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino pr. 40/1, LT-01110 Vilnius. Pasiteirauti tel. (8 5) 231 4157.

Komisijos pastaba. Sąrašas skelbiamas remiantis Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisijos darbo reglamento 8 punktu: "Pretendentai į kario savanorio ar Laisvės kovų dalyvio teisinį statusą skelbiami spaudoje".

Įamžinkime solidarumą

Šiemet Vengrija minės 50-ąsias 1956-aisiais spalio 23 d. prasidėjusio sukilimo prieš prosovietinę diktatūrą metines. Tai labai svarbi, bet kartu ir liūdna data, nes Kadaro pakviesta Raudonoji armija sukilimą, pareikalavusį per 20 tūkst. aukų, nuslopino. Žinia apie narsų vengrų tautos pasipriešinimą diktatūrai rado atgarsį ir kitose laisvę mylinčiose šalyse, tarp jų ir okupuotoje Lietuvoje. Tai pasireiškė solidarumo su vengrais ir protesto prieš stalininę diktatūrą mitingais Kauno ir Vilniaus kapinėse per Vėlines (iki susirėmimų su milicija ir kariais). Buvo daug sumuštų, suimtų, nemažai studentų buvo pašalinta iš aukštųjų mokyklų, aktyviausieji ilgus metus buvo persekiojami KGB struktūrų. Neramumai Lietuvoje per Vėlines kartojosi ir 1957 m. Tai liūdna, bet kartu pasididžiavimo verta mūsų tautos istorijos dalis, kurios negalime užmiršti.

Lietuvos ir Vengrijos bičiulių kultūros draugija kreipiasi į visus Lietuvos žmones, pažįstančius asmenis, kurie tada buvo sumušti, suimti bei kitaip nukentėjo, ar patys dalyvavo minėtose pasipriešinimo akcijose, ir prašo pranešti apie tai ar užrašyti savo atsiminimus, papasakoti mums, nes tai mūsų tautos kovos už laisvę ir nepriklausomybę istorija. Ją turime išsaugoti ateinančioms kartoms. Jau pradėtus rinkti atsiminimus publikuosime Lietuvos ir Vengrijos spaudoje, išleisime atskiru leidiniu.

Taip pat renkame atsiminimus lietuvių, kurie dėl politinių įsitikinimų kalėjo sovietų kalėjimuose ar buvo ištremti į Sibirą ir ten sutiko vengrų, nukentėjusių nuo režimo, kadangi ne tik iki Vengrijos sukilimo, bet ir po nuslopinimo nemažai jų Laisvės kovotojų buvo kalinti ar ištremti į Sovietų sąjungą. Mes galėtume atvažiuoti ir užrašyti žmonių prisiminimus, susietus su Vengrijos įvykiais.

Šių vengrų tautai svarbių istorinių įvykių atgarsių Lietuvoje įamžinimas būtų kilnus gestas, išreiškiantis mūsų draugiškumą bei gerus tarpvalstybinius santykius.

Mums galima rašyti ar pranešti adresais: Lietuvos ir Vengrijos bičiulių kultūros draugija, a/d 2133, Vilnius-17; el. paštu v.grinius@centras.lt; tel. ar faksu (8 5) 242 9998 (n).

Dr. Vytautas GRINIUS, Lietuvos ir Vengrijos bičiulių kultūros draugijos pirmininkas

Iš seno albumo

1993 m. birželio 14-oji

1941 m. birželio 14-ąją iš Prienų r. Mauručių geležinkelio stoties išriedėjo pirmasis tremtinių ešelonas

Kelyje į Veiverių Skausmo kalnelį, kur LPKTS Prienų r. pirm. D. Raslavičienės pastangomis perlaidoti ilsisi per 70 Lietuvos partizanų *Adelės Krutulienės nuotr.*

Skelbimai

Birželio 17 d. (šeštadienį) Panevėžyje, Katedros parapijos salėje, įvyks tradicinis **Irkutsko sr. Tulūno miesto ir rajono buvusių tremtinių susitikimas. 9 val.** registracija, **10 val.** šv. Mišios.

Laukiame su vaikais ir vaikaičiais.

Informacija tel. **(8 45) 446 595; (8 45) 464 443.**

Birželio 17 d. (šeštadienį) Rumšiškėse įvyks **XVII Madano ir visos Kolymos buvusių politinių kalinių susitikimas. 11 val.** rinksimės Rumšiškių kultūros rūmuose. **13 val.** šv. Mišios Rumšiškių liaudies buities muziejaus koplyčioje. Kviečiame visus, kuriuos vienija Kolymoje išgyventos dienos, kuriuos jungia tėvų ir senelių Lietuvai paaukoti metai.

10 val. iš prekybos centro "Savas" aikštelės (Savanorių pr. ir Kovo 11-osios g. kampe, prie buvusio "Kauno" kino teatro) į Rumšiškes išvyks autobusas.

Birželio 18 d. (sekmadienį) Merkinėje, Varėnos r., įvyks tradicinis Dainavos apyg. buvusių partizanų, ryšininkų, rėmėjų, Laisvės kovų dalyvių, politinių kalinių ir tremtinių susitikimas. **11.30 val.** šv. Mišios Merkinės bažnyčioje. Po šv. Mišių – eisena į Kryžių kalnelį. Vėliau pabendrausime prie arbatos puodelio. Jei oras bus nepalankus, iš Kryžių kalnelio vyksime į Merkinės kultūros centrą.

Birželio 18 d. (sekmadienį) Taujėnų miške bus pašventintas paminklas, jamžinantis žuvusius pirmojo Vyčio apygardos vado kpt. I. Krikštaponio partizanus. **12 val.** šv. Mišios Leno bažnyčioje. Po šv. Mišių vyksime prie paminklo (važiuojant autostrada Ukmergė–Panevėžys rodyklė į Leną: "Prezidento Antano Smetonos gimtinė").

Birželio 18 d. 12 val. Kauno įgulos karininkų ramovėje (A.Mickevičiaus g. 19) rengiamas buvusių **1941 m. politinių kalinių ir tremtinių susitikimas. 10 val.** Šv. Mykolo Arkangelo (Įgulos) bažnyčioje bus aukojamos šv. Mišios už negrįžusiuosius iš Sibiro.

Užjaučiame

Mirus buvusiai tremtinei **Konstancijai MAŽUOLYTEI-DUMČIUVIENEI** nuoširdžiai užjaučiame sūnų Arimantą DUMČIŲ.

LPKTB Kauno skyrius

Mirus Tėveliui nuoširdžiai užjaučiame LK Kauno įgulos karininkų ramovės viršininką Gediminą REUTĄ.

LPKTB Kauno skyrius

Atsiliepkite!

Ieškau politinių kalinių, 1944 m. liepą–1945 m. liepą kalėjusių Kemerovo sr. Siblage ir pažinojusių mano tėvą **Antaną GRIGONĮ**. Būčiau labai dėkingas tiems, kurie suteiktų žinių apie šį politinį kalinį, paskutines jo gyvenimo akimirkas.

Rašyti: **Antanui Grigoniui, Pašilės g. 46-36, Kaunas. Tel. (8 37) 351 917.**

Birželio 25 d. (sekmadienį) Pakruojo r. Rozalimo miestelyje bus atidengtas jubiliejinis Kryžius, skirtas **Daugyvenės krašto kovotojams**, žuvusiems už Lietuvos laisvę. **12 val.** šv. Mišios Rozalimo bažnyčioje, **13.30 val.** Kryžiaus atidengimas ir pašventinimas. Koncertuos Radviliškio buvusių tremtinių choras, Rozalimo bendruomenės kolektyvai.

Maloniai kviečiame dalyvauti.

Tarptautinis menų festivalis Tytuvėnuose

Liepos 6 d. "Chorinės muzikos performansas su šviesos efektais "Nuo pagonybės iki krikščionybės". Pakeliui aplankysime Raseinių Lurdą, stebuklų Šiluvą. Bilietas 15 litų. Kelionė ir gido paslaugos – 32 litai. Registracija iki liepos 1 d.

Liepos 8 d. Lino šventė, premjera. "Lėlės ir žmonės", J. B. Pergolesi komiška opera "Tarnaitė ponia". Bilietas – 20 litų. Kelionė ir gido paslaugos – 32 litai. Registracija iki liepos 3 d.

Grupėms 10 ir daugiau žmonių data ir kaina sutartinė. Registracija: nuo 10 iki 16 val. tel. (8 37) 205 482 arba visą dieną 8 689 54 571, el. p: cepurniene@delfi.lt Informacija: www.turistas.lt

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Juozas Natkevičius
1930–2006

Gimė Vilkaviškio aps. Dvorkelių k. ūkininkų šeimoje. Mokėsi Vilkaviškio mokykloje. Dirbo tėvų ūkyje. 1947 m. areštuotas kartu su seserimi. Kalėjo Intos lageryje. 1954 m. išleistas, grįžo į Lietuvą, apsigyveno Palangoje. Iki pensijos dirbo statybinėse organizacijose. Buvo uolus LPKTS Palangos skyriaus narys.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną ir artimuosius.

LPKTS Palangos skyrius

Stanislava Ramonaitė-Dejienė
1928–2006

Gimė Kretingos aps. Žibininkų k., ūkininkų šeimoje. Baigusi pradinę mokyklą dirbo tėvų ūkyje. 1948 m. ištremta į Tomską. Dirbo plytinėje. 1957 m. ištekėjo už tremtinio. Į Lietuvą grįžo 1958 m., apsigyveno Palangoje. Iki pensijos dirbo įvairiose darbovietėse. Tragiškai žuvo 28 metų sūnus.

Nuoširdžiai užjaučiame vyrą ir seseris.

LPKTS Palangos skyrius

Algirdas Alfonsas Kaladžinskas
1936–2006

Gimė Kuršėnų valsč. Oškėnų k. ūkininkų šeimoje. Mokėsi Svirbučių pradinėje mokykloje. 1947 m. su šeima buvo ištremtas į Tomsko sr. Ten baigė septynias klases ir dirbo miško paruošimo darbus. Į Lietuvą grįžo 1958 m. Dirbo Pavenčių cukraus fabrike. Buvo aktyvus LPKTS narys.

Palaidotas naujosiose Kuršėnų kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą, gimines ir artimuosius.

LPKTS Kuršėnų filialas

Adomas Teišerskis
1924–2006

Gimė Kelmės r. Salapelkio k. ūkininkų šeimoje, kurioje augo devyni vaikai. 1949 m. už ryšius su partizanais šeimą ištrėmė į Irkutsko sr. Nižnij Udinsko r. kolūkį. Dirbo statybose, miško darbus. 1952 m. vedė tremtinę, sulaukė trijų vaikų, iš jų vienas mirė. 1958 m. su šeima grįžo į Lietuvą. Tėviškėje apsigyventi neleido. 1964 m. apsigyveno Jurbarke.

Palaidotas senosiose Jurbarko kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, vaikus ir artimuosius.

LPKTS Jurbarko filialas

Dominykas Alksnis
1943–2006

Gimė Šeduvoje, Panevėžio aps., ūkininkų šeimoje. 1948 m. šeima buvo ištremta į Krasnojarsko kr. Partizansko r. Kozėlako gyv. Ten baigė septynias klases. 1957 m. su šeima grįžo į Lietuvą, apsigyveno savo sodyboje. Dominykas įgijo staliaus specialybę. Sukūrė šeimą. Užaugino du vaikus. Iki pensijos Šeduvos stalių dirbtuvėse dirbo staliumi.

Palaidotas Šeduvos kapinėse.

Užjaučiame žmoną, vaikus su šeimomis, gimines ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio filialas

SL289 TREMTINYS

Redaktorė Jolita Navickienė
Redakcija: Aušra Šuopytė, Dalia Maciukevičienė, Vesta Milerienė

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
El. paštas: tremtinys@erdves.lt , LPKTS puslapis internete: http://www.lpkts.lt
Spausdino AB "Aušros" spaustuvė, Vytauto pr.25, Kaunas.
Ofsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 4050. Užs. Nr.1044

Kaina 1,20 Lt

Redakcija pasilieka teisę trumpinti ir redaguoti straipsnius, rankraščiai negrąžinami. Autoriaus nuomonė nebūtinai sutampa su redakcijos nuomone.